

פרטיכל מט' 3/36

מישיבת ועדת הכספים

ביום ג', יד' באדר א' תשי"א - 20.2.51

נוכחים:

א. הרצפלד - יו"ר
ב. רפפור
ד"ר ס. סנה
ד"ר י. בדר
פ. נפתלי
א. ס. גניחובסקי
א. בהיר
ד"ר ה. פרדר
א. בן-אליעזר
י. אפרתי
ש. דיין

מוזמנים:

שר האוצר א. קפלן
ד"ר לנדאו - נציג משרד האוצר
מר גלאס - יועץ משפטי
ד"ר קיטרון - משרד המשפטים
ס. אלון - מזכיר הועדה
ש. ספינק - מטעם משרד האוצר.

סדר היום:

- א. שאילתה.
- ב. תקציב הארנונה.
- ג. איגרות החוב למוכ"ז של מטסלם המנדט.
- ד. חוק סבי-דולר, תשי"א - 1951.
- ה. חוק איגרות דולר - תשי"א - 1951.

הישיבה נפתחה בשעה 10.10

א. שאילתה:

שמעתי שעומדים להוציא צו על העלאת
הבלו על טבק. האם יש יסוד לשמועה זו?

ב. רפסור:

עוד לא דנו אתי בשאלה זו. לפי החוק, אני
צריך לחתום על החלטה כזו, ובלעדי אי-אפשר

שר האוצר א. קפלון:

לעשות דבר בנידון זה.

=====

ב. תקציב הארנונה:

ד"ר לנדאו:

הוזמנתי לישיבת הועדה על-ידי יו"ר הועדה
- שהוא חולה היום, לצערי - כדי לקבל
אישור של ועדת הכספים, לתקציב הארנונה, בהתאם לחוק. הגשתי ליו"ר
הועדה את התקן ואת פרטי התקציב הזה; כן הגשתי את הסכמתו של החשב
הכללי להצעה זו.

בהצעת החוק אשר הוגשה לכם ע"י האוצר,
הצענו טורד אחד, על סנת שנוכל להשתמש במנגנון של מס רכוש עירוני
ומס רכוש חקלאי, לפחות בקשר לשני הסקטורים, העירוני והחקלאי, שיבואו
לשלם את הארנונה. אולם, ועדת הכספים והכנסת החליטו להבחין בין
בתי מגורים ובתים המשמשים לעסקים, למשרדים או למשק חקלאי, ועל כן
איננו יכולים להשתמש באופן אוטומטי במנגנון הקיים למס רכוש עירוני
ולמס רכוש חקלאי. נוכל להשתמש במנגנון הזה רק במידה מסוימת.
קיימת הצעה של מר זגגי - אשר טרם הוגשה לוועדה - שהמחלקה למס רכוש
עירוני וחקלאי תטפל בגבייה, והיא תקבל סקרן הארנונה, או מתקציב
הארנונה, אחוז מסוים עבור הוצאות הגבייה, כך שלא נצטרך להוסיף
מנגנון לגביית הארנונה.

לפי התקן המוצע יהיו שלושה משרדים:

האחד מתל-אביב עד עמק-חפר, ודרומה עד אחרי באר-טוביה; השני, -
חיפה והגליל; והשלישי - ירושלים, ומשרד מרכזי קטן שיכיל מספר קטן
של אנשים שירכזו את העבודה. אני מקווה שבמנגנון זה נוכל להשתלט
על העבודה, למרות הקושי שנוצר ע"י שינויים מסוימים בחוק.

הואיל ובקשר לחוק זה תהיינה תקנות בדבר
תשלום פיצויים, מציעים מר זגגי ואנכי להגדיל את הרזרבה במידה מסוימת,
כדי שנוכל להיענות, מצד אחד, לבעיית התשלומים, וכדי שנוכל לפעול,
לאור הנסיון. כל ההוצאות תיעשינה בהתאמה עם החשב הכללי, כך שאין
לחשוב שההוצאות תהיינה ללא צורך.

לא היה לי דינים ודברים עם מר פנקס בקשר

להצעה זו.

ממנגנון קרן הביטוח שהיתה קיימת בזמנו,
נשארו ארבעה אנשים, והם נכנסים לתוך התקן הזה. עלי לצייין כי יש
לנו סכום של 30 אלף ל"י, שנשארו כעודף מקרן הביטוח.

ד"ר ס. טנה:

כיון שמר זגגי עבר על הצעת התקציב, אינני
רואה כאן שאלה עקרונית, ואני מציע שועדת-
משנה מצומצמת של ועדת הכספים תעבור על החומר הזה ביחד עם מר זגגי
וד"ר לנדאו, ותקבל ייפוי כוח לאשר את ההצעה.

פ. נפתלי:

אני מבין שבגלל השינויים בחוק, יש צורך במנגנון מיוחד להערכת הארנונה. אולם, אינני מבין, מדוע בכל סעיף בתקן יש גובים. חשבתי שהגבייה תהיה קשורה לגביית מסי הרכוש.

א. בהיר:

מה היה המנגנון שעבד בקרן שהיתה בזמנו? האם הגבייה לא תהיה מאוחדת עם גביית מסי הרכוש?

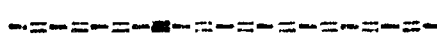
ד"ר לנדאו:

אינני יודע בדיוק, כמה עובדים העסיקה הקרן ע"י אפ"ק. אולם, אני יודע שהוציאו במשך שנה אחת 120,000 ל"י, והיתה הכנסה של 1,200,000 ל"י. הסכום של 120,000 ל"י כולל גם את ההוצאות לשמאים המיוחדים שהיו לקרן.

אפרט הארנונה יפעל בקשר לגביית הכספים, ובחלק גם בקשר לתשלום הפיצויים. אולם, אינני יודע באיזו מידה יוכל מנגנון זה לבצע את העבודה, ומתי יבוא תשלום הפיצויים. אני סבור שהגבייה תיעשה ע"י מנגנון מסי הרכוש הקיים, בקשר לארנונה המקבילה למסי רכוש אלה, כלומר, לבתי מגורים. אולם, המנגנון הקיים אינו יכול לגבות את הארנונה בעד סלעי וציוד. אולם, קיימת הצעתו של מר זגני, שהזכרתי אותה, שמתקציב הארנונה ימסר למחלקה לגביית מסי הרכוש אחוז מסוים, על מנת שמחלקה זו תבצע את הגבייה. חלק מהמנגנון העובד כיום בקרן הפקדון וההוזלה, המתחלת, יועבר לתקן הארנונה; את ארבעת העובדים שנשארו סקרן הביטוח, אנו מעבירים לחקן זה, כי ישנה הסכמה והתחייבות של האוצר בענין זה.

ס י כ ו ס :
=====

ניתן ייפוי-כוח לוועדת-משנה המורכבת מחברי הוועדה פנקס, רפסוד, פרדר והרצפלד, לבדוק ולאשר את הצעת תקציב הארנונה.

ג. איגרות-חוב לטוב"ז של ממשלת המנדט:

מ"ר גלאם:

בפברואר 1950, בדיוק לפני שנה, נעשה פידום, לפי בקשת הממשלה, ע"י בנק אפ"ק, שאותם האנשים המחזיקים באיגרות-חוב לטוב"ז של ממשלת א"י, בארבע הטידרות 46 - 44, ירשמו את האיגרות האלו בבנק. מטרת הפידום הזה היתה, לאפשר לגמור את המוס"ס הכספי שהתנהל אז בין נציגי ממשלת ישראל לבין בריטניה בלונדון, בדבר חלוקת ההתחייבויות לפי איגרות-חוב אלו, בין ממשלת בריטניה וממשלת ישראל. ההסכם בענין זה נחתם ב-30.3.50. סעיף 4(ב) של הסכם זה קובע את זכויותיהם והתחייבויותיהם של שני הצדדים, ממשלת ישראל וממשלת אנגליה, בקשר לאיגרות חוב אלו. ממשלת בריטניה הכירה בזה שכל יסכומי שהגיעו לארץ-ישראל מהרשויות המקומיות, כתוצאה מסתן ההלוואות מתוך הכספים שקבלה מארבעת הסדרות האלו, מגיעים לממשלת ישראל. נוסף לכך, התחייבה ממשלת אנגליה לזכות - ולמעשה כבר זיכתה - את ממשלת ישראל בסכומים אחרים, לשם כיסוי אותן אגרות החוב שהיו רשומות בישראל. כנגד זה, קבלה ממשלת ישראל את ההתחייבות, לסלק את כל ההתחייבויות של ממשלת ארץ-ישראל, לפי אגרות חוב אלה ביחס לאותן אגרות החוב שנרשמו כתוצאה מההודעה הזאת של בנק אפ"ב. התברר כי הסכומים הכוללים של אגרות חוב אלה שנרשמו בישראל, עלו בהרבה על הסכום הכולל של ההלוואות שבתנו בזמנו לרשויות המקומיות בישראל, וביחס להפרש בין שני הסכומים האלה, ניתן זיכוי ע"י ממשלת אנגליה לממשלת ישראל.

ישיבת ועדת הכספים
20.2.51

רט/מר

מטרת החוק הזה היא כפולה: א. לתת גושפנקה חוקית לקבלת ההתחייבות הזאת, ב. להבטיח לבעלי אגרות החוב הרשומות, כתוצאה מההודעה הזאת, שממשלת ישראל תקיימה באמת את ההסכם. קיימת עוד מטרה טכנית אחת. ההסכם קובע כי ממשלת ישראל תפדה את אותן אגרות החוב שנרשמו בישראל עד תאריך ההסכם. למעשה נמשך הרישום הודשים מספר אחרי התאריך הנ"ל, ואני מבין שקיים הסכם מסוים עם ממשלת אנגליה, כי נקבל זיכוי נוסף ממשלת אנגליה ביחס לאותן אגרות החוב. החוק הזה בא, איפוא, לתת גושפנקה לקבלת ההתחייבות הזאת, ונוסף לכך, לאפשר לממשלה לכבד את אותן אגרות החוב שנרשמו אחרי ה-30 במרץ 1950. (קורא את סעיף 4 בנהסכם). הסכום הממשי של הזיכוי הוא 1,425,600 לירות, ונוסף לכך עוד 900,000 לירות. הסכום הכללי של האגרות שנרשמו עד ה-30 במרץ הוא 4,640,000 לירות. אחרי תאריך זה נרשמו אגרות אוב נוספות, ושמעתי מנא-כח האוצר שיש הסכם עם ממשלת אנגליה, שיתנו לנו זיכוי נוסף, אם כי דבר זה אינו נכתב.

שר האוצר א. קפלון:

החוק פשוט מאוד. אנו רוצים לחדש את ההגדרות, כפי שהיו קודם. איננו מכניסים שינויים בזכויות ובפרוצדורה. נצטרך למנות ועדות מיוחדות, ולהכין סידורים טכניים לשם ביצוע ההגדרות. אני שומע שתגברו על הקשיים בנוגע למלווה מס. 4. מה שאני מציע הוא, חיטול החשבונות.

א. בן-אליעזר:

האם מממשלה נהנתה מהסכום הזה, מההפרש?

שר האוצר א. קפלון:

אני מתקשה לענות על שאלה זאת ברגע זה.

א. בהיר:

האם אין העברה של אגרות חוב אל מעבר לגבול? אני מתכוון לאגרות חוב שהיו בידי העבנים. האם אין זה מגביר את ההרשמה?

שר האוצר א. קפלון:

כעת כבר נסתיימה ההרשמה. אינני יודע אם היתה העברת אגרות, מעבר לגבול. על-אכל-פניה, לא היתה העברה כזאת בטכניקה גדולה. ההרשמה אחרי סוף מרש נמשכה מספר חדשים.

א. בן-אליעזר:

באופן גם על אגרות חוב אלה יחול חוק מני-דולר?

שר האוצר א. קפלון:

לא.

מר גלאס:

(קורא את סעיף 3). אחרי שהחוק כבר הוגש לכנסת, הודיש לי ממנהל המלוות, כי נודע להם שבשעת התהוו-ונוהו לא התקיימה הגרלה אחת של הפידרה הרביעית, אשר צריכה היתה להתקיים ב-5 למאי. כדי להבטיח את שמירת הזכות לבעלי האגרות מן הסידרה הרביעית, הייתי מבקש לשנות את התאריך, ולכתוב במקום "14 במאי 1948", "29 בנובמבר 1947", ולשנות את התאריך העברי בהתאם לכך. תאריך זה יכסה את ההגרלה שהיתה צריכה להתקיים ב-5 במאי, ולא נתקיימה. כמו-כן נתבקשתי ע"י הנהלת המלווה, שאולי יהיו לה קשיים טכניים לבצע את ההגרלה השוטפת מיד אחרי ההגדרות ביחס לפיגורים, לבקש שהות של שלושה שבועות בין ההגדרות ביחס לפיגורים, לבין ההגדרלה השוטפת האחרונה. לפי הכללים החלים על כל אחת מן הסידרות האלה, צריכה להתקיים כל חודש הגרלה אחת. אני מציע שתוקפו של החוק יחול מ-5 באפריל 1951. בהצעה הנוכחית אין כל תאריך.

פ. נפתלי:

הרי לשר האוצר יש אפשרות לקבוע את התאריך,
לפי סעיף 3?

מר גלאס:

האפשרות הזאת היא רק בקשר להגדרות שלא נתקיימו,
ולא בקשר להגדרות השוטפות. אני מציע שתקפו של
החוק יחול מיום 5.4.51, כדי שתהיה אפשרות לבצע את ההגדרה השוטפת
הראשונה אחרי ההגדרות עבור הפגורים, בלי קשיים. אני מציע להוסיף סעיף.

שר האוצר א. קפלון:

אני מציע לא להוסיף סעיף חדש, אלא לכתוב בסוף
סעיף 3, "וכמו כן יקבע שר-האוצר את מועד
ההגדרה השוטפת הראשונה, אבל לא יאוחר מיום...". אני מציע שמר גלאס
עם מזכיר הועדה ינסחו זאת באופן סופי.

פ. נפתלי:

אני מציע שתהיה הודעה בכנסת, שתטביר לצבור
למה מתכוונים. אני יודע שאנשים מחכים להגדרות
אלו זמן רב, ואינני רוצה שיתקבל הרושם כאילו זהו דיחוי לזמן בלתי ידוע.

שר האוצר א. קפלון:

אני מבקש את ד"ר לנדאו להתקשר עם יו"ר הועדה,
או המרצה בשם הועדה, על מנת שיידע שיש להטביר
את הדחייה הזאת.
אוכל למסור לוועדה מספרים בישיבה הבאה.

ס י כ ו ם
=====

הועדה אישרה את הצעת החוק, פה אחד.
החוק יימסר למשרד המשפטים לניסוח סופי,
בהתאם לדברים שנאמרו בישיבה.

ד. חוק סבי-דולר - תשי"א - 1951:

א. הרצפלד: יו"ר:

אנו עוברים לדיון על חוק סבי-דולר, שדנו
עליו אתמול בכנסת. אני טבור שנעבור על החוק

סעיף אחר סעיף.

(קורא את סעיף 1(א) ו-1(ב).)

ד"ר ס. סנה:

אני מציע להעלות את הסכום עד מאה מיליון דולר,
מחוך זה שבסעיפים הבאים אציע לקבל את חובת
ססירת הזהב כולו. אם נביא בחשבון גם את ניירות הערך, גם את הזהב,
וגם את המטבע הזר, יגיע הסכום ל-100 מיליון דולר.

א. בן-אליעזר:

עלינו לראות את החוק הזה משתי בחינות. ישנה
בחינה עקרונית - נתינת רשות לממשלת ישראל
להפקיע דברי ערך שאפשר להחליפם בדולרים, וישנה בחינה שניה - עצם
הנקודה הכאובה, אשר של השגת דולרים ע"י חוק זה, בתקופה זו. אם לא
נחלק את החוק הזה, הרי אפשר יהיה לכתוב כאן כל סכום, כפי איש אינו
יודע מה תהיה ההתפתחות בעתיד. אני חושב שבארץ הזאת יש ערך בדולרים
לא רק לניירות ערך, לזהב ולמטבע חוץ, ולא רק לתכשיטים, אלא גם לדברים
אחרים, כגון: מקררים, מכונות, מכונות וכו'. כל אלה הם דברים שאפשר
לטכרם בשוק במטבע זר. לכן אני מציע להגביל את החוק הזה לאותה מטרה
שלשמה הוא הוצע. הממשלה יודעת בדיוק מה סכום ניירות הערך. אני מציע
שהיא תקבע את הסכום הזה, ואם יהיה צורך בעתיד להפקיע רכוש אחר שאפשר
להחליפו בדולרים, ייעשה הדבר ע"י חוק מיוחד.

רט/מר.

ה. פרור:

עלינו לקבוע את הפרוצדורה שאנו נוהגים לפיה עלינו להחליט אם אנו רוצים להתחיל בויכוח חשוב ויסודי על שאלת הדולרים שיש בארץ, ועל שאלת הזהב. אני יכול להוסיף עוד שאלות רבות מסוג זה. נדמה לי שגם ד"ר סנה יסכים להצעה. או שאנו מדברים על השאלה היסודית והחשובה, ובתור תוצאה נשנה את הטכניקה, או שנדבר רק על חוק זה. מדוע 100 מליון דולר? האם ד"ר סנה חושב ומצא כמה זהב יש בארץ? אם הכוונה לנהל את הויכוח הזה, אני מוכן לעשות זאת, אבל לא דרך אגב, כתוצאה מויכוח מסוים, על חוק מסוים.

פ. בפתלי:

אין ערך לחזור כאן על הויכוח הכללי שהיה אתמול בכנסת. יכול חבר להסתייג ולבקוב בסכום אחר, במקום 25 מליון דולר. אנו נעמיד את הצעתו להצבעה, ונביא הסתייגויות לכנסת.

א. בן-אליעזר:

מכיון שנאמר לי שהסכום של נירות-הערך הרשומים עולה ל-10 מליון דולר, אני מציע לשנות את הסכום, ולכתוב במקום 25/מללון דולר, את הסכום של 10 מליון דולר.

שר האוצר א. ספלון:

רוצה אני להגיד לד"ר סנה, שמוטב להגדיל אח"כ את הסכום מאשר להצדיק על סכום מוגדל ולקבל פחות. אינני רוצה להכנס לויכוח הכללי. אם נחליט על צעד נוסף, נבוא לוועדה. גם אם נחליט על צעדים בענין זהב - וזוהי בעיה קשה מאד - נבוא לוועדה. נדמה לי שגם אלה שהיו רוצים שצדדים נסיונות לגייס סכומים נוספים, צריכים היו להיות מזהירים מלהכניס פה סכום גדול. המגמה אינה נקבעת א"י קביעת הסכום. אם נצליח לגייס 25 מליון דולר - ואני חושב את הסכום הזה לעצום - אשמח מאד. אינני חושב שכדאי להכניס לתוך ענין זה נירות-ערך אנגליים, כל זמן שלא אגיע להסכם עם אנגליה, שיאפשר לי להשתמש בכסף. על זה מתנהל מו"מ, והוא עוד לא הסתיים. כנראה שנצטרך לחדש את המו"מ הזה אחר גמר ארגון יתרות השטרלינג. אז תהיה כנסת חדשה, ותחליט כפי שתרצה.

נכון שמנירות-ערך אמריקנים נקבל כ-9 מליון דולר. אבל אני רוצה לעשות נסיון, גם כלפי חוץ וגם כלפי פנים. יש כאן דבר שאינו מצריך חוק - שאני אתן חנינה לסחזיקי דולרים בארץ או בחו"ל. כפי הנראה, רבים כאלה, המחזיקים דולרים בחו"ל. הדרך הנכונה היא המעשית. אם נכריז כיום על 100 מליון דולר, ונגייס רק 15 מליון דולר, תהיה זאת מטלה. אני דואג לפרסטיז'ה של המדינה.

ד"ר ט. סנה:

גם אני אינני סבור שהגבול מסתכם ב-100 מליון דולר. אילו היינו מחליטים ומצליחים לרכז את כל הזהב וכל הפקדונות במטבע זר שישראלים מחזיקים בחו"ל, אולי היינו יכולים להגיע ל-100 מליון לירות. אני מסתפק ב-100 מליון דולר, כי בסעיפים הבאים אציע לא להוציא את ענין הזהב בלי חיוב. לדעתי, ענין זה לא יצליח אלא אם תלך הממשלה בשתי דרכים בבת-אחת. אינני פוסל את טובת ההנאה של טי שנותן, אבל צריך להיות גם שוט, גם חיוב, ואם יהיו קנסות חומריים על החזקת זהב, ויחד עם זה קורס יציב ורביית בעד הנירות האלה שימסרו לממשלה, הרי, אם לא כולם ימסרו, הרי כמחצית האנשים יעשו זאת. מטשלות אחרות הלכו בדרך זאת והצלחו. אם לא יהיה חיוב, הרי למה לו ליהודי שיכול לקבל בעד סוברין 19 או 20 לירות, למסור לך את מה שיש לו? אם יהיה חיוב, הרי החזקת הערך שבירו תהפך לדבר פלילי. בעזרת לחץ דעת הקהל יש סיכוי ששר האוצר יוכל לשאוב זהב בדרך זאת.

רמ/מר

א. בן-אליעזר:

תשובת שר האוצר היתה הגיונית, אך לא שכנעה אותי מסיבות שונות. חוק זה נוצר ביחס למקרה ידוע. יתכן שהוא יהיה טוב גם ביחס למקרה נוסף, אך אינני יודע מתי יהיה מקרה נוסף. ~~זהו~~ זוהי שאלה של תקופה ארוכה. אין זה כדאי להשאיר פתח פתוח בסכומים כה גדולים, בלי לדעת מה המקור להם. הפעולה בקשר לדולר ולחנינה למחזיקים דולרים בחוץ, היא פעולה חיונית, אך איש להגבילה ב-15 מליון לירות, כי איש אינו יודע מה הסכום. הפרינציפ של השיטה של חנינה מספיק, ואפשר להכניס זאת בתוספת מיוחדת לחוק. אשר לזהב, כשידונו בשאלה זו יהיו מחייבים ושוללים. אולם האינטרס של האוצר דורש, שכל עוד אין החלטה בכיוון זה, ידברו על כך כמה שאפשר פחות, כי כל מה שמדברים בכנסת ובישיבות ועדת הכספים של הכנסת על הזהב, פוגע פגיעה ישירה בערך הלירה ומעלה את ערך הזהב. אני פונה לחברים ומבקשם לא לעורר פניקה. אני מציע להוציא את הטלה "זהב" מסעיף 2. אין אני מביע את דעתי, אם יש באמת להגביל את המסחר בזהב, לשלול אותו או לחייבו. יש סכומים גדולים של זהב בארץ, ולכן הגישה לשאלה זו חייבת להיות רצינית. כי אחרת יחייבו כל הדבורים המוקדמים את ירירת הזהב למחרת. הסכום שאני מציע לרשום הוא 10 מליון דולר.

ה. פרנר:

אינני רוצה לחזור על דבריו של מר בן-אליעזר, שאני חושב אותם לנכונים. אני מוכן להוסיף כבר עכשיו סכום מסוים לדולר שיתקבל עם החנינה. אינני רואה כל סיבה להתנגד לכך. אני מעוניין ששר האוצר יקבל את הדולרים האלה. דבר זה היה מקובל בכל הארצות, ואינני רואה קשי בכך, אם נדרוש מהאנשים היושבים בארץ הזאת למסור את הדולרים שלהם על בסיס מסוים. כל אזרח של הארץ מחויב לעשות זאת. הצעתי אתמול הצעה לשר האוצר בנוגע לזהב. אינני בעד זה שנדרוש עכשיו את הזהב, משני נימוקים שונים. ראשית, הנסיון לפד אותנו שדבר זה הוא בלתי אפשרי. גם לו היה ד"ר סנה מוכן לעוגשים יותר חמורים, לא יהיו אנשים מוכנים למסור את הדולרים שלהם. שנית, יכול פעם להיות רגע בו נעסוד בפני דוואלואציה, בפני מה שהוא חדש. טוב שתהיה לנו רזרבה מסוימת. אולם, אינני רואה צורך בכך שיהיה ברחוב לילינבלום מי שיקבע באופן לגלי את שער הזהב. אני מתנגד לכך שתהיה בורסה של זהב בארץ. אינני רואה את הערך הקונסטרוקטיבי של דבר זה, ואני בעד זה שהסדינה תאסור זאת. לכן הצעתי: א. לדרוש את הדולרים; ב. לא לדרוש את הזהב, אבל לאסור את קיום בורסת הזהב.

א. בהיר:

אני מציע לאשר את הסכום של 25 מליון דולר. נוסף ל-10 מליון דולר הקיימים בניירות-ערך רשומים, יש לתת לאוצר אפשרות של פעולה. יכול להיות מישהו שלא יאמין ששיטה זאת תביא לאוצר אף דולר אחד. אבל, אם האוצר מאמין בכך, אינני רואה מדוע צריך להתנגד להצעה לתת לו יפוי כוח לנהל פעולה בכדי לקבל דולרים כהלואה שהתחלת תשלומה תהיה בעוד 8 שנים.

לכן, כל השאלות אשר הציגו כאן חברי הועדה סנה, פרנר ובן-אליעזר הם דברים הדורשים בירור, אך אינם טובעים את מתן יפוי הכוח לאוצר.

אני רוצה להציע לשר האוצר, שהוא יקבל כאן את ברכת הועדה, למסירת הודעה האוסרת את המסחר בזהב. בזמן שהחוק המונח לפנינו יובא לכנסת לקריאה שניה, יהיה טוב אם שר האוצר יביא את הודעת הממשלה על איסור מסחר בזהב. אין זאת אומרת שאסור יהיה להחזיק זהב, אבל אסור יהיה להעבירו מיד ליד. אם ועדת הכספים תתמוך בזה, יהיה לממשלה יותר קל להחליט על כך.

ישיבת ועדת הכספים
20.2.51

ס י כ ו ם : הועדה דחתה את הצעת ד"ר סנה לרשום את הסכום של 100 מליון דולר במקום הסכום של 25 מליון דולר. ד"ר סנה שומר לעצמו זכות להסתייגות להצעה זו. הועדה דחתה את הצעת חבר הכנסת בן-אליעזר לרשום את הסכום של 10 מליון דולר במקום 25 מליון דולר. סר בן-אליעזר שומר לעצמו זכות הסתייגות להצעה זו. הועדה קבלה את ההצעה המקורית, את הסכום של 25 מליון דולר.

א. הרצפלג - יו"ר: אנו עוברים לסעיף 2.

ד"ר ס. סנה: אני מציע להוסיף סעיף קטן, בין סעיף 2 ו-2ב, כתוספת לסעיף 2א, בלשון זו: "שר האוצר יוציא צו מסירת זהב לאוצר תמורת סבי-דולר". שר האוצר יוציא צו חנינה למחזיקי מטבע חוץ, שימסרו אותו לאוצר תמורת סבי-דולר. בכנסת הזאת מקובל שכאשר באה אינציאטיבה לחקיקה לא מצד הממשלה, סורידים אותה מעל הפרק. אילו היתה לי עצה, הייתי מציע הצעת חוק, כהצעה לסדר היום. אבל אני יודע שההצעות לסדר היום הן רק הפגנות, ותו-לא.

ב"ר קיטרון: אני מבקש את ד"ר סנה לנסח את הצעתו בצורה אחרת. א. בקשר להחרמת הזהב, הרי הצעה כזאת אינה יכולה להתקבל בלי קבלת המחיר, אפילו בהסתייגות. צריך להוסיף את המלים "במחיר שיקבע ע"י שר האוצר". ב. לפי החוק שלנו, הסמכות לתת חנינה נתונה רק בידי נשיא המדינה. לא יתכן שבכנסת, אפילו בתור הסתייגות, תשמע הצעה אשר תמסור את הזכות הזאת של נשיא המדינה לשר האוצר. צריך לכתוב "בחוק זה חנינה על-ענין זה. הכנסת תוכל לקבל חוק שאומר: "מי שעבר על תקנות ההגנה ע"י החזקת נירות-ערך שהיה צריך לרשום אותם ולא ו'שם, יהנה מחנינה בתנאי שיוודיע".

ד"ר ס. סנה: אני מקבל את שתי ההצעות לתיקונים של ד"ר קיטרון.

א. בן-אליעזר: אני מציע להוציא את הזהב מסעיף זה, מנימוקים שאמרתי אותם קודם. המלה "זהב" ממוקנת מאד, ויהיה זה בניגוד לאינטרסים של האוצר והמדינה, בעיקר מאחר שאין עדיין כממשלה עמדה ברורה בשאלת הזהב, לדבר בחוק זה על זהב. אני משאיר לעצמי את הזכות להגיש תוספת לחוק זה, בנוסח הדברים ששמעתי זה עתה ביחס לחנינה. אני חושב שאפשר לנסח זאת בצורה המתאימה, בלי להזכיר את המלה זהב.

שר האוצר א. ספלן: אם נמחק את המלה "זהב", הרי יצא סכך שאם יבוא אלי יהודי וירצה למכור לי זהב תמורת סבי-דולר, אמור יהיה לי לעשות זאת. יתכן שלא יצא מזה שום דבר, אבל יש מי שמאמין שבתנאים מסויימים אפשר יהיה לעשות טשטש. נדמה לי שמחיקת סעיף הזהב אינה טובה במקרה זה. אני מציע לכולם לא לקשור עם חוק זה את שאלת הזהב.

אין כאן חובה ואיסור, אלא רק רשות לתת סבי-דולר תמורה מטבע חוץ, זהב או נירות-ערך חוץ. לא הייתי מכניס את ענין החנינה בתור סעיף בחוק. בסעיף זה אין כל חילוקי-דעות, וכיון שכך, יותר קל לנו להגיש להסכמה בקשר אליו. הייתי מציע לעשות זאת לא בצורת תוספת סעיף לסעיף 2א. לא הספקתי לברר את הדבר עם משרד המשפטים, אך אני יודע כי בקשר למכס יש לי רשות לתת חנינה במקרים מסויימים. אני מציע לא להכניס סעיף על חנינה, ואם יהיה דרוש יפוי-כח של חוק בנוגע לחנינה, נביא הצעה כזאת.

ישיבת ועדת הכספים
20.2.51

רט/טר

א. מ. גניחובסקי:
אני רוצה שיש ישיבת הכנסת בענין זה תהיה חגיגית, כי יש לדבר ערך חגיגי. אני רוצה שהישיבה של יום כ' תעשה רושם טוב.

ד"ר מ. ספה:
בין אם יגמר הויכוח היום בכנסת ובין אם לא יגמר, נוכל להתכנס מחר בבוקר ולסיים את הצד החוקי. ביום ב' יוכל הענין להיות סועבר לכנסת לקריאה שלישית.

ס י כ ו ס:
=====
הוחלט לקיים ישיבה קצרה מחר בשעה 10.00, על שנת לעבור באופן פורמלי על חוק אגרות דולר, ולהעבירו לקריאה שלישית, שתתקיים בישיבה חגיגית של הכנסת ביום ב'.

הישיבה ננעלה בשעה 12.00.